

byerne, der er udsat for disse udviklingsproblemer; beslægtede problemer foreligger for en række sognekommunale bysamfund, der er opdelt i kommunal henseende. I 9 tilfælde har sådanne bysamfund fået inddelingsproblemerne løst ved de i de sidste par år gennemførte ændringer i den kommunale inddeling; men der foreligger endnu uløste problemer for 18 sognekommunale bysamfund.

Det nugældende lovgrundlag gør det heller ikke muligt på frivilligt grundlag at løse de problemer, der knytter sig til den nuværende amtskommunale inddeling. Ganske vist er i alt 9 købstæder og 1 flække pr. 1. april 1966 indgået i amtskommunerne, idet disse købstæder m. v. i forbindelse med en kommunesammenlægning er overgået til den såkaldte „Marstal-status“, men samtidig er — med de i de seneste år stedfundne indlemmelser — i alt 21 sognekommuner blevet unddraget den amtskommunale beskatning ved indlemmelse i købstæder. Selv om endnu flere, navnlig mindre købstæder, efterhånden vil gå over til „Marstal-status“, vil dette dog ikke i væsentlig grad påvirke amtskommunernes struktur. Kun ved de store købstæders indtræden i det amtskommunale fællesskab vil amtskommunernes struktur på afgørende måde kunne ændres, men det forudsætter som før nævnt i reglen en samtidig sammenlægning af forstadskommunerne med købstaden.

Ej heller har det ad frivillighedens vej været muligt i nævneværdigt omfang at regulere amtskommunegrænserne i tilfælde, hvor disse går på tværs af de befolknings- og erhvervsmæssige forhold på stedet. Selv i tilfælde, hvor der lokalt har været enighed om en sognekommunal sammenlægning på tværs af amtsgrænserne, har en sådan sammenlægning med samtidig regulering af amtskommunegrænserne været overordentlig vanskelig at få gennemført, og i et par tilfælde har amtsrådet modsat sig sådanne sognekommunale sammenlægninger, fordi amtsrådene har været betænkelige ved at afstå en sognekommune til en nabo-amtskommune af frygt for, at dette ville indebære en svækkelse af amtskommunens i forvejen ofte vigende befolknings- og skattegrundlag. Der har i det hidtidige arbejde kun i 5 tilfælde kunnet gennemføres en regulering af amtskommunegrænserne — bortset fra grænserne i forhold til købstæderne — uagtet der praktisk taget i samtlige amter foreligger et behov for en regulering af disse grænser, ikke blot i tilfælde, hvor dette er nødvendigt af hensyn til den sognekommunale inddeling, men også i øvrigt af hensyn til en fornuftig tilrettelæggelse af de amtskommunale opgaver.

Man kan således — alt taget i betragtning —

sige, at det ad frivillighedens vej har været og sikkert fortsat vil være muligt at løse en del inddelingsproblemer, men at de største og mest presserende problemer ikke lader sig løse på denne måde, men kræver en helhedsløsning, som kun et nyt lovgrundlag kan give basis for.

Da samtlige ovennævnte problemer til en vis grad er indbyrdes sammenhængende, ville det måske umiddelbart forekomme naturligt, at de blev løst under ét. Dette måtte imidlertid forudsætte — såfremt en reform skal kunne gennemføres inden for en nogenlunde rimelig tid — at der blev åbnet mulighed for generelt at gennemføre kommunesammenlægninger og grænsereguleringer i overensstemmelse med visse ved lov fastsatte principper, også i tilfælde, hvor man lokalt for tiden modsætter sig en omlægning af den kommunale inddeling.

Et så vidtgående forslag er dog ikke stillet, bl. a. fordi det kan påregnes, at det på det nu gældende lovgrundlag vil være muligt at løse store dele af de problemer, der knytter sig til den sognekommunale inddeling. Nærværende forslag tager derfor alene sigte på en snarlig, generel løsning af problemerne i forbindelse med amtskommunernes geografiske afgrænsning, herunder købstædernes stilling i forhold til amtskommunen, samt byernes primærkommunale inddelingsproblemer, medens de øvrige problemer indtil videre principielt forudsættes løst ad frivillighedens vej.

Ud over de meget betydelige fordele af økonomisk-administrativ art, der knytter sig til en snarlig løsning af de amtskommunale problemer og byernes inddelingsproblemer, må en afklaring på disse områder antages at ville virke befordrende på frivillige sammenlægninger af sognekommuner. I amtskommunernes grænseområder og i områder i nærheden af byerne har bestræbelserne for frivillige kommunesammenlægninger ofte været hæmmet af den uklarhed, der har rådet med hensyn til en fremtidig grænsedragning for amtskommunerne og omkring byerne. Ligger disse grænser fast eller dog så nogenlunde afklaret, er der grund til at formode, at sognerådene vil være mere indstillet på at søge kommunesammenlægning gennemført. Dette forhold taler også for, at det vil være forsvarligt indtil videre at basere de sognekommunale sammenlægninger på det gældende lovgrundlag.

Det er imidlertid fundet ønskeligt, at selve målsetningen for en inddelingsreform i relation til de mange små kommuner optages under forslaget fastlæggelse af de generelle principper for en samlet kommunalreform. Begrundelsen herfor er, at det i visse situationer i forbindelse med en grænse-